

ЗМІСТ І СТРУКТУРА КУРСІВ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ В США

У статті проаналізовано зміст і структуру курсів магістерського рівня для викладачів вищої школи у США. Визначено, що проаналізовані програми спрямовані на розвиток теоретичних знань і практичних професійних умінь майбутнього викладача вищої школи.

Ключові слова: викладач вищої школи, професійна підготовка, магістерські програми.

Ефективність навчання студентів, якість вищої освіти безпосередньо залежить від рівня професійної підготовки професорсько-викладацького складу. Останнім часом у багатьох країнах світу порушується питання професійної підготовки викладачів ВНЗ. Американські фахівці з вищої освіти підкреслюють, що той виклик, з яким зіткнулася сучасна вища освіта, вимагає від викладачів вищої школи не лише адаптації до змін й активної участі у розвитку нового бачення вищої освіти. У цьому контексті розглядаються різні варіанти вирішення проблеми, одним з яких є професійна підготовка магістрів вищої освіти.

Мета статті – проаналізувати зміст і структуру курсів магістерського рівня, які готують викладачів вищої школи у США.

Велика кількість університетів США пропонує програми магістерського рівня з вищої освіти (університет штату Айова, Гарвардська аспірантура з педагогіки, Капелла університет, Центр вищої та післядипломної освіти Мічиганського університету тощо).

Університет штату Айова пропонує магістерську програму з педагогіки вищої школи. Вона має допомогти викладачам підвищити результативність викладання. Для здобуття магістерського ступеня необхідно завершити 30 кредитів. Специфічною ознакою цієї програми є її інтегрованість та зосередженість одночасно на широкому спектрі пов'язаних між собою питань. Вона надає унікальну можливість одночасно здобути знання з педагогіки вищої школи й управління навчальними закладами [4].

У Гарвардській аспірантурі з педагогіки теж існує програма магістерського рівня з вищої освіти. Однак, вона більше орієнтована на підготовку адміністраторів у сфері вищої освіти. На заняттях розглядаються політика, питання теорії та практики сучасної вищої освіти США і надається можливість покращити аналітичні й управлінські вміння, які необхідні для професійного успіху [2].

Цікавим є досвід магістерської підготовки у сфері вищої освіти в Педагогічній школі Мічиганського університету. Магістерська програма з вищої та післядипломної освіти структурована таким чином, щоб, з одного боку, надати студентам загальне розуміння про вищу освіту як місце їх діяльності, а з іншого – забезпечити можливість для кожного реалізувати себе у тих сферах, в яких особистість зацікавлена. Відмітною рисою програ-

ми є взаємодія студентів з різною професійною підготовкою та цілями щодо майбутньої кар'єри. Студенти мають також можливість працювати разом з докторантами, обравши той чи інший факультативний курс. Такий підхід дає студентам можливість оцінити і зрозуміти різноманітні підходи до вирішення питань, які стосуються вищої освіти.

Отже, розглянемо зміст і структуру деяких курсів, які пропонуються здобувачам ступеня магістра вищої освіти в Мічиганському університеті. Як правило, навчальна програма курсу складається із загального описання курсу, мети, завдань, структури курсу, рекомендованої літератури, критеріїв оцінювання, іноді з конкретних питань і завдань для семінарських і практичних занять.

Історія американської вищої освіти

Курс пропонує вивчати історію вищої освіти США як процес розвитку, змін і становлення, що відбувалося в умовах постійної боротьби за самовизначення. Передбачається вивчення першоджерел, документів, праць істориків та інших учених. Навчальний курс дає змогу простежити відповіді в різні історичні епохи на такі глобальні запитання: кого необхідно навчати? чого необхідно навчати (зміст навчання)? як мають управлятися ВНЗ? яка роль вищої освіти в суспільстві? Вивчається розвиток головних типів ВНЗ.

Мета курсу – дати магістрантам можливість опанувати фундаментальні поняття, які б допомогли зрозуміти джерела та причини еволюції американської вищої освіти.

Педагогічні стратегії, які використовує викладач цього курсу:

- студентоцентричний підхід;
- відповідний баланс між чіткою структурою курсу і вільним вибором літератури та завдань для досліджень;
- зміст дає змогу розглянути історію вищої освіти під різними кутами;
- від студентів очікується демонстрація різних інтелектуальних умінь, включаючи усну презентацію, дискусію, есе, рефлексію, наукову роботу;
- провідна форма роботи в аудиторії – інтерактив.

Вимоги до магістрантів для отримання заліку:

1. Відвідування занять та участь у роботі, коментарі до прочитаної літератури, завдання з роботи з першоджерелами, усна презентація, рецензія на прочитану книгу.

2. Аналіз першоджерел.

3. Науково-дослідна робота (25–30 сторінок). Магістрантам також пропонується презентувати свою роботу на науковій конференції [3].

Навчання та розвиток у вищій освіті

Цей курс вивчає моделі інтелектуального, соціального й емоційного розвитку старших підлітків та дорослих людей у контексті навчання у ВНЗ. Курс було розроблено з метою ознайомити магістрантів з основними напрямками, теоріями навчання та розвитку у ВНЗ і показати шляхи застосування цих знань для підтримки студентів у навчанні й розвитку.

Завдання курсу (для магістрантів):

1) ознайомитись із загальними вимогами до випускника ВНЗ і бути здатним розробити та захистити власну модель освіченої людини, спираючись на вивчену літературу із цієї проблеми;

2) здобути знання щодо основних теорій навчання та розвитку студентів ВНЗ й використання цих теорій у своїй педагогічній і науковій роботі;

3) вивчити моделі розвитку й освітній досвід серед різних підгруп студентів ВНЗ, включаючи ті, які відрізняються за статевою, віковою, расовою, етнічною та іншими ознаками;

4) дослідити, як структура й організація освітнього середовища сприяє або заважає навчанню та розвитку студентів, запропонувати своє бачення організації ефективного освітнього середовища;

5) вивчити зв'язки між головними аспектами розвитку, як вони змінюються залежно від розвитку особистості;

6) визначити потреби та стратегії для подальшого вивчення проблеми розвитку студентів ВНЗ.

У програмі також зазначені вимоги для успішного завершення курсу:

1) участь у роботі на заняттях;

2) виконання завдань;

3) рефлексія щодо власного розвитку;

4) вміння пов'язувати отримані знання з практикою, застосування їх у нових ситуаціях і новому контексті;

5) відвідування занять (цьому аспекту відводиться важлива роль. Так, при відсутності з поважної причини обов'язково повідомити викладача та зробити конспекти лекції, ксерокопії роздавального матеріалу, обговорити заняття з одногрупниками).

Завдання, які необхідно виконати протягом курсу:

1. Письмова робота на початку курсу. Мета цієї невеликої письмової роботи (обсяг – 2–3 сторінки) – дати магістрантам можливість вивчити та висловити своє бачення щодо навчання та розвитку студентів ВНЗ (наприклад, дати відповіді на такі запитання, як: які характеристики асоціюються з успішним студентом ВНЗ? чому саме вони? який попередній навчальний досвід сприяє навчанню у вищій школі? чим Ви користувалися, даючи відповіді на вищезазначені запитання?). Виконувати цю роботу рекомендується після опрацювання певної літератури. Робота не оцінюється, проте допомагає викладачеві зорієнтуватися в рівні підготовленості магістрантів та підібрати відповідні форми, методи та зміст курсу.

2. Письмова робота з теми “Розуміння когнітивного розвитку” (30% від загальної оцінки). Обсяг роботи – 5 сторінок. Необхідно розкрити ключові риси когнітивного розвитку, які описані в моделях когнітивного розвитку та пояснити, як здібності впливають на розумовий розвиток студентів.

3А. Письмова робота з теми “Розуміння розвитку особистості” (30% від загальної оцінки). Обсяг роботи – 5 сторінок. Необхідно висвітлити ключові позиції щодо розвитку особистості в процесі навчання у вищій

школі. Варто описати власний досвід розвитку як особистості, навчаючись у коледжі чи університеті, показати, які принципи, що описані в теорії, працюють, а які – ні.

ЗБ. Письмова робота з теми “Розуміння розвитку характеру”. Обсяг роботи – 5 сторінок. Необхідно розкрити основні риси університетських програм, що спрямовані на розвиток характеру. Слід описати, як саме такі програми впливають на розвиток таких складових, як емпатія, моральне мислення, належність до академічної спільноти тощо.

ЗВ. Розробка власних завдань. Завдання повинні демонструвати розуміння магістрантом основних аспектів розвитку студентів (розумового та морального), їх взаємозв’язок, вплив на поведінку тощо.

4. Фінальний (підсумковий) незалежний проект (30% від загальної оцінки). Враховуючи той факт, що всі магістранти мають свої власні інтереси та цілі, їм надається можливість самостійно обрати теми фінального дослідження. Тема, завдання та методи дослідження обов’язково узгоджуються з викладачем.

Участь у роботі на заняттях оцінюється в 10% від загальної оцінки.

У навчальній програмі надається тематика, завдання та рекомендована література до кожного заняття.

З-поміж проблематики, що розглядається у цьому курсі, можна зазначити такі теми: “Зв’язок між очікуваними результатами навчання студентів і теорією розвитку студентів”, “Очікувані результати в процесі навчання у вищій школі”, “Розуміння та застосування теорії розвитку студентів”, “Використання моделей та принципів когнітивного розвитку для вдосконалення досягнень у навчанні студентів”, “Розуміння та використання теорій когнітивного розвитку”, “Використання моделей і принципів розвитку особистості для вдосконалення досягнень у навчанні студентів”, “Розуміння розвитку особистості та сприяння йому”, “Розвиток особистості: етнічний та расовий аспекти”, “Розвиток характеру”, “Сприяння самостановленню студентів”, “Інтегрований підхід до розвитку студентів” [5].

Управління справами студентів і підтримка різних сфер діяльності

Цей курс спрямовано на ознайомлення магістрантів з особливостями управління справами студентів. Курс фокусує увагу на природі та меті студентських справ, їх функціях, шляхах ефективного управління цими справами.

Після успішного закінчення цього курсу магістранти повинні бути обізнаними з таких питань:

- фундаментальна структура управління справами студентів;
- історичний контекст питання;
- основні теорії та дослідження, що висвітлюють питання справ студентів;
- роль досліджень та оцінювання в навчанні студентів;
- юридичний, етичний і технологічний аспекти в управлінні справами студентів;
- зв’язок студентських справ з основним призначенням ВНЗ;

– фундаментальні знання, вміння, цінності, моделі поведінки для ефективного управління студентськими справами.

Успішне завершення курсу передбачає такі критерії оцінювання:

- 1) присутність на заняттях і активна участь (15% від загальної оцінки);
- 2) написання тез із проблеми філософії студентських справ (15%);
- 3) “занурення у студентський досвід” (аналіз документів, програм тощо, пов’язаних з проблематикою курсу) (15%);
- 4) проведення й аналіз інформативного інтерв’ю серед студентів (15%);
- 5) групове дослідження (40%) [6].

Економіка у сфері вищої освіти

Курс забезпечує студентів такими знаннями: 1) економічні перспективи вищої освіти; 2) суб’єкти, що фінансують вищу освіту; 3) бюджетний процес у ВНЗ (на прикладі конкретного коледжу чи університету); 4) роль професорсько-викладацького складу, адміністрації, студентів, батьків та установ різного рівня у фінансуванні вищої освіти.

Серед завдань, які пропонуються студентам для виконання, зустрічаються такі:

- 1) ведення журналу прочитаної літератури. У програмі надається обов’язкова та додаткова література з кожної теми. Журнал періодично перевіряється викладачем;
- 2) виконання письмових робіт з тем занять. Ці роботи можуть бути різними за сутністю, наприклад, проаналізувати певний матеріал, надати своє бачення тієї чи іншої проблеми тощо;
- 3) підготовка презентацій і демонстрація перед аудиторією;
- 4) обговорення та дискусії з проблематики курсу.

У кінці курсу магістранти пишуть екзаменаційну роботу, сутність якої полягає в глибокому висвітленні питання [1].

Наукове дослідження та педагогічна практика

Курс розроблено з метою первинного ознайомлення магістрантів з педагогічним науковим дослідженням. На заняттях розглядаються фундаментальні питання планування та проведення наукового дослідження, використання різноманітних методів науково-педагогічного дослідження.

Після закінчення курсу магістранти повинні вміти:

- оцінювати складність питань, з якими зустрічаються педагогічно-дослідники, та розуміти, які методи можна використовувати для вирішення цих проблем;
- критично аналізувати наукову літературу, звертаючи увагу на методологію проведення наукового дослідження;
- використовувати теоретичні, емпіричні та статистико-математичні методи дослідження.

Вимоги до успішного завершення курсу:

- 1) участь у роботі на заняттях. Формат занять передбачає підготовленість до заняття кожного магістранта та його активну роль в аудиторії.

Це означає, що кожен магістрант має не лише опрацювати рекомендовану літературу, а й бути готовим до обговорення проблем, питань, які висвітлені в матеріалах, він повинен узагальнити свої знання та досвід, беручи участь у будь-якій діяльності в аудиторії. Якість цього аспекту оцінюється до 20% від загальної оцінки за курс;

2) критичний аналіз публікацій (30%);

3) груповий аналіз емпіричного дослідження з проблем вищої освіти (40%);

4) презентація. Кожен магістрант має підготувати 10-хвилинну презентацію з проблем науково-педагогічного дослідження, яка оцінюється в 10% від загальної оцінки. Презентації та їх обговорення мають формат наукової конференції [7].

Висновки. Отже, сьогодні чимало університетів США пропонують програми магістерського рівня зі спеціальності “Педагогіка вищої школи”, серед яких Дрексельський університет, Абільєнський християнський університет, державний університет Аппалачі, Вальденський університет та ін. Всі вони мають власні програми і власні курси, але спільним для всіх програм є особистісно зорієнтоване навчання та використання проблемних і творчих завдань на заняттях. Відрізняючись за змістом, кожна з проаналізованих програм спрямована на розвиток теоретичних знань і практичних професійних умінь для ефективної діяльності у сфері вищої та післядипломної освіти.

Список використаної літератури

1. Economics of higher education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sol.umich/coursedescriptions/syllabi/edu678.pdf.

2. Harvard University. Graduate School of Education. Higher Education Program [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gse.harvard.edu/academics/masters/highered.htm>.

3. History of American postsecondary education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sol.umich/coursedescriptions/syllabi/edu661.pdf.

4. Iowa State University. Master of Education in Higher Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iastate.edu/masters/highered.htm.

5. Learning and development in higher education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sol.umich/coursedescriptions/syllabi/edu662.pdf.

6. Management of student affairs and support services [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sol.umich/coursedescriptions/syllabi/edu665.pdf.

7. Research and educational practice [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.sol.umich/coursedescriptions/syllabi/edu695.pdf.

Бельмаз Я.Н. Содержание и структура курсов магистерской подготовки преподавателей высшей школы в США

В статье проанализированы содержание и структура курсов магистерского уровня для преподавателей высшей школы в США. Определено, что проанализированные программы направлены на развитие теоретических знаний и практических умений будущего преподавателя высшей школы.

Ключевые слова: преподаватель высшей школы, профессиональная подготовка, магистерские программы.

Belmaz Y. Contents and structure of the master courses for higher education teachers in the USA

In the article the contents and structure of the Master courses for higher education teachers in the USA are analysed. It is determined that the programmes are aimed at the development of theoretical knowledge and practical skills of a future higher education teacher.

Key words: higher education teacher, professional training, master programmes.